

Posudek školitele dizertační práce
**Znojensko mezi orlicí a lvem: souboj německorakouské a československé státní myšlenky v letech
1914-1920**

Autor: Zbyněk Sturz

177 s. + 44 s. příloh

Prezentovaná dizertační práce z pera Zbyňka Sturze představuje v kontextu české historiografie výjimečný počín hned v několika rovinách. V první řadě se jí vesměs důsledně daří oprostit od tradiční „československé“ optiky dějů let 1918-1919, spatřujících zaznamenané dějinné procesy coby součást automatického a sebe-obhajujícího „budování státu“, především pak jeho hranic, jejichž „danost“ text úspěšně a velice efektivně vyvrací. Je sice pravdou, že autor již méně úspěšně bojuje s odvržením celkově národnostní interpretace dějin, ale lze se dohadovat, zda to vzhledem k tématu bylo vůbec možné a jeho práce tak vlastně představuje svého druhu příhodnou případovou analýzu dovádějící k vyvrcholení tezí obsažených v díle Pietera Judsona či Jeremy Kinga. Popis válečných let coby degradace „starých“ loajalit a definitivního nástupu politizovaného nacionalismu, to vše tváří v tvář ekonomickému úpadku, lidským obětím a bezohledné válečné diktatuře, představuje sice zdoluhavý, leč organický a vlastně nutný úvod do vyhocení nacionálního konfliktu v roce 1918.

Za druhé, autor téměř intuitivně navazuje na nejnovější trend v současné historiografii, jenž nevidí konec války ve střední Evropě v říjnu roku 1918 jakožto zlomový „bod nula“, vyvrcholení národních snah a nastolení ideálních národních států, ale jako součást kontinua s mnoha významy, z nichž vypíchněme alespoň ty hlavní. Předkládaná dizertace, jež je zde vlastně případovou studií na příkladu jižní Moravy, tak například jasně dokladuje, že z hlediska žité zkušenosti, ale i potenciálních alternativ, byl 28. říjen pouhým symbolickým datem – násilí, včetně vojenského, trvalo ještě dlouhé měsíce (a dokonce se ještě zintenzivnilo); Československo nebylo rozhodně jedinou variantou vývoje, jak se samo snažilo vždy (i skrze historiografii) prezentovat; a válečná ekonomika a vlastně i politika provázela život jeho obyvatel ještě hluboko do roku 1919 (přínejmenším). Ve výsledku práce *de facto* dochází na základě situace na jižní Moravě k potvrzení trvajících podezření řady historiků, že Československo coby státní útvar bylo velmi věrným obrazem habsburské monarchie v jejích posledních letech. Zároveň však, což je možná ještě zajímavější, ukazuje na množství podobností mezi československým a německorakouským nacionalismem, rozdělených primárně pouze odlišnou představou o státních strukturách na daném teritoriu.

Jak naznačuje výše uvedené shrnutí významu, který v práci Zbyňka Sturze spatřuji, jsem plně přesvědčen, že jeho dizertace nejen zcela splňuje všechny požadavky na tento druh kvalifikačního textu, ale také představuje významný příspěvek k aktuálním tématům současné historiografie v podobě propracované a vnitřně promyšlené případové studie. Jako takovou ji plně doporučuji k obhajobě.

V Olomouci 1. listopadu 2019.

doc. Mgr. Jiří Hutečka, Ph.D.

školitel